

یک قرن و دو خیزش به سوی جنبش آزادی زنان (ژورنال آزادی اندیشه)

آزادی اندیشه شماره ۱۲۱۰ منصوره شجاعی بنویسنده، پژوهشگر و فعال حقوق زنان

چکیده

جنبش زنان در ایران از زمان مشروطه با سه مطالبه حق رای، حق آموزش و حق تاسیس انجمن پا به عرصه مبارزات گذاشت. از این جنبش به لحاظ مطالبات و به لحاظ موقعیت تاریخی با عنوان «جنبش حقوق زنان» [۱] یاد می‌شود که همزمان با جنبش مشروطه و آغاز قانون‌مداری شکل گرفت. هر چند تلاش برای کسب موقعیت برابر با مردان جامعه و برون‌رفت از اندرونی‌ها در نیمه دوم قرن سیزدهم با حضور «طاهره قرة‌العین» شاعر و از رهبران جنبش باب آغاز شده بود. این تلاش فردی که به گروه‌هایی از زنان نخبه جامعه تسری یافت، امروزه با عنوان «جنبش آزادی زنان» شناخته می‌شود. در قرنی که گذشت هر چند زنان موفق به قبولاندن هویت حقیقی خود به جامعه بودند، اما قوانین تبعیض‌آمیز در هر چرخش تاریخی از دوران مشروطه تا دوران نهضت ملی نفت، و از دوران اصلاحات موسوم به انقلاب سفید پهلوی اول تا انقلاب اسلامی، و نیز پس از انقلاب اسلامی تا کنون، هویت حقوقی آنان را نادیده انگاشته است. هر چند زنان آماج تیرهای پی‌درپی تبعیض‌های گوناگون شدند اما نه تنها برای کسب هویت حقوقی خود پافشاری کردند بلکه در دوخیزش یکی در نیمه دوم قرن گذشته و دیگری در اواخر قرن با تاکید بر هویت تنانه خویش، برای بازپس گرفتن تن مصادره شده خود به پا خاسته‌اند. این دوره که بدر آن در اولین راهپیمایی زنان در روز جهانی زن ۱۳۵۷ ریخته شد، پس از وقفه‌ای چند ساله به دلیل شروع جنگ و بالا گرفتن سرکوب سیاسی، از نیمه دوم دهه شصت با مبارزات روزمره زنان جان گرفت و با خودسوزی هما دارابی در دهه هفتاد در جامعه تسری یافت. پدیده دختران خیابان انقلاب و چهارشنبه‌های سفید در اواخر دهه نود و جنبش من هم، در آخرین سال قرن در ایران، نشان از مرحله جدیدی در جنبش زنان بود. این تحركات ضد حجاب اجباری، همراه با اعتراض زنان اعم از سکولار و مذهبی به طرح ممنوعیت غربالگری، ممنوعیت جلوگیری از بارداری، طرح افزایش جمعیت، جنبش زنان را وارد مرحله تنانه ویا جنبش آزادی‌بخش زنان کرده است. مقاله حاضر به تواترو تقاطع این دو جنبش در بزنگاه‌های تاریخ جنبش زنان پرداخته و با اشارات علت و معلولی نشان می‌دهد که جنبش حقوقی زنان در قرن جدید شاهد چرخش گفتمانی و میدانی به سوی جنبش آزادی است.

یادداشت‌ها

[۱] الیز ساناساریان، جنبش حقوق زنان. ترجمه نوشین احمدی خراسانی (تهران: نشر اختران، ۱۳۸۴).

PDF مطالعه و دانلود نسخه

کاظم علمداری آزادی اندیشه شماره ۱۲ «نگاه به شرق» جمهوری اسلامی در بستر شکل‌گیری نظم نوین جهانی

نادره شاملو آزادی اندیشه شماره ۱۲ رانه سیاست جوان‌سازی جمعیت ایران چیست؟

محسن متقی آزادی اندیشه شماره ۱۲ روحانیت و چرخش قرن: از روحانیت بر قدرت تا روحانیت در قدرت

عباس امانت آزادی اندیشه شماره ۱۲ گاهشماری خورشیدی و تکوین هویت ایرانی

نیما امدادی آزادی اندیشه شماره ۱۲ بررسی تز نفرین نفت از دیدگاه اقتصاد سیاسی در برنامه‌های توسعه دوره پهلوی و برنامه اول توسعه

در دوره جمهوری اسلامی خبرها رویدادها

آشنایی و پشتیبانی آشنایی با ایران آکادمی پشتیبانی از ایران آکادمی سیاست محرمانگی نقشه سایت بنیاد ایران آکادمیا

مشارکت فرستادن مطلب به ژورنال فرستادن مطلب (کنفرانس) ثبت درخواست انتشار کتاب انتشار در آگورا

نام‌نویسین امنویسی در برنامه تحصیلی نام‌نویسی در آکادمیکس نام‌نویسی در خبرنامه اشتراک ژورنال

ساخته Facebook Twitter Youtube Telegram Instagram Spotify Envelope فرم تماس اپلیکیشن پرتال آکادمیا اپلیکیشن آکادمیکس

